СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 67. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го БЕРЕЗНЯ 1951. No. 67. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 22, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 / 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

КОНҐРЕС ДОЗВОЛЯЄ НА В'ЇЗД БУВШИХ КОМУНІСТІВ

Вашинґтон, 20 березня. — Конґрес ухвалив і передав Білому Домові до підпису бил для облегчення постанов для допускання колишніх комуністів до Злучених Держав. На підставі Акту про Підривні Діяння давніші комуністи, фашисти і загалом тоталітаристи, були виключені від вступу до Америки. Теперішня ухвала палати репрезентантів зносить цю заборону і постановляє, що колишні номінальні або примусові члени тоталітарних організацій, можуть дістати візу на в'їзд до ЗДА. Зате „щирі" комуністи, націсти й фашисти є дальше виключені, навіть, як вони опісля покинули зв'язки зі своїми організаціями.

Законопроєкт в цій справі був ухвалений найперше в палаті репрезентантів, одначе в ньому були деякі загострі постанови. Опісля сенат ухвалив лагіднішу редакцію законопроєкту і тому прийшло до нарад на спільній конференції делегатів обох конґресових палат і там погодилися на редакцію, ухвалену в сенаті. З уваги на це відпало поновне голосування в сенаті, а тепер палата репрезентантів ухвалила однозгідний бил. Президент негодував на попередній бил з уваги на загострені постанови, а генеральний прокуратор не хотів його виконувати, отже треба надіятися, що президент цей закон підпише і дасть спроможність тисячам колишніх обов'язкових комуністів чи націстів або фашистів приїхати на постійний побут до Злучених Держав.

СОВЕТИ ДІСТАЛИ НАРИС АТОМОВОЇ БОМБИ ТИПУ СКИНЕНОЇ НА НАҐАСАКІ

Ню Йорк. — Процес проти Джуліюса Розенберґа, обвинуваченого в передаванні атомових тайн Совєтській Росії, зближається до другої стадії, тобто до оборони підсудного. Федеральний прокуратор тимчасом постарався за довірочне вияснення плянів для складання атомової бомби і в цій цілі покликав знавців до судової залі. На цей час публіку відсунено з залі, а те що подано до прилюдного відома, зосередилося на заяву, що нарис атомової бомби, який шпиги видали Росії, представляв бомбу, скинену на японське місто Наґасакі в 1945 р. Це ствердив Джан А. Деррі, спеціяльний асистент при виборі бомби з доручення Комісії Атомової

ХОЧУТЬ ЗРОБИТИ СЕНАТОРАМИ ВИСЛУЖЕНИХ ПРЕЗИДЕНТІВ

Вашинґтон, — Сен. Овен Брустер висловив вдовілля з ухвалення поправки до Конституції, яка забороняє більше більше ніж двократний вибір одного кандидата президентом. Він здавна передумував над введенням поправки, щоб вислужених президентів зробити загальними сенаторами з дорадчим голосом і в цій справі зголосив бил в 1949 р. Цього билу не поставлено на денний порядок в тому часі і він досі неполагоджений. Брустер засягнув ради теперішнього президента, Гері С. Трумана й експрезидента Герберта Гувера і вони оба одобрили його думку. Сенатор заходиться коло відсвіження внеску в Конґресі, коли на це буде відповідний настрій.

ПОСТАВИЛИ НА СУД ВЛІЗЛИВЦЯ НА АТОМОВІ ПОЛЯ

Шікаґо. — Уряд розпочав судову розправу перед лавою присяжних суддів проти радієвого коментатора Павла Оранді за те, що він вдерся на поля атомової лябораторії Арґонн і там його приловила сторожа. Оранд заявив, що зробив це з метою, щоб показати, як нездарно є бережені такі об'єкти, як атомові ґрунти. Після свого арештування і випущення на волю Оранд проголосив по радіо свій досвід.

О'ДВАЙЕР ПРИЗНАЄ, ЩО ПОБОРЮВАННЯ ЗЛОЧИНУ БУЛО ПОНАД ЙОГО СИЛИ

Ню Йорк. — Дальші допити сенатської слідчої комісії над підземним розгалуженням зорганізованого злочину спонукали теперішнього амбасадора до Мексика, а колишнього посадника міста Ню Йорку, Вилйема О'Двайера до одвертого признання, що в Ню Йорку існує підземний зорганізований злочин до тієї міри, що він не був всилі цьому зарадити. Він теж виявив, що Френк Костелло є верховодом у „темних" впливах на політичну організацію, звісну під іменем „Таммані Голл" і що він, як посадник міста назначував на важливі міські становища людей, які були своякам самого Костелла або інших підземних діячів. З уваги на такі розкриття член сенатської комісії, Герберт О'Коннор, заявив, що буде старатися за продовження праці своєї комісії поза день 31 березня. — Покликаний поновно на свідка Костелло признав, що він знає особисто чотирнадцять провідників Таммані Голл, між якими є визначні особи в загальній американській політиці. Одначе він заявив, що не займається політикою.

НОВІ АТОМОВІ ВИБУХИ ВІДБУДУТЬСЯ НА ПАЦИФІКУ

Вашинґтон. Комісія Атомової Енергії виявила, що підготовляє цілу низку атомових досвідніх вибухів коло острову Еніветок на Тихому океані. Ціллю цих досвідів є між ін. переконатися, який вплив має атомовий вибух на матеріяли, що їх хочуть уживати при будові сховків і інших будинків для забезпеки від наслідків атомового вибуху. Висліди вибухів будуть опісля подані до відома Адміністрації Цивільної Оборони. Цей проєкт має назву „Операційна Теплиця" Досвіди буде переводити Спільна Третя Задача під командою лютенанта генерала Елвуда Р. Кесада, при співучасти атомової комісії і федеральних будівельних підприємців. Влада поробила всі можливі застороги, щоб не нанести шкоди в людськім житті і непотрібних матеріяльних втрат.

З уваги на безпеку країни команда не може подати більше прилюдних інформацій про підготову до цього важливого експерименту.

В АМЕРИЦІ

● **Мільйонер-большевик, Фредерік Вандербілт Філд** з Ню Йорку покликаний перед суд у Вашинґтоні за непослух Конґресові підчас складання зізнань в сенатській підкомісії. Колишній редактор комуністичної газети „Дейлі Воркер", Луї Буденц, ствердив у комісії, що Філд був совєтським аґентом, а Філд відмовився про це говорити.

● **Новим амбасадором до Коста Ріки** назначений майор-генерал Филип Б. Флемінґ, дотеперішній підсекретар торгівлі. Його вважають за дуже рухливу людину для поборювання турбот.

● **Дискусію над загальним військовим вишколом** почнуть у Конґресі після Великодніх вакацій. Це буде одна з найбільш широких дебат для всебічного насвітлення важливої справи.

● **Арґентина заборонила доступ усіх чужинних газет** до столиці. Переводять навіть ревізію подорожних, які приїздять до Буенос Айрес, щоб провірити, чи не мають газет або журналів.

„ЛІНІЯ" „СВОБОДИ": СЛУЖБА НАРОДОВІ, КРАЇНІ І ГРОМАДІ

ЗВІТ ГОЛ. РЕДАКТОРА Д-РА ЛУКИ МИШУГИ

Ню Йорк, 21 березня. Служба народові, країні і громаді завжди була і залишається „генеральною лінією" в редагуванні „Свободи"—твердив у своєму звіті її головний редактор, д-ра Л. Мишуга, на закінчення першого дня нарад Головного Уряду Українського Народного Союзу, що відбуваються тут в готелю Статтлер. Стверджуючи, що „Свобода" впродовж свого 59-літнього існування не була „тільки одною з українських газет", але що їй завжди приходилось відгравати ролю важливого організатора, промотора і репрезентанта нашого суспільного життя в усіх його проявах, звітодавець з'ясував насамперед деякі головні принципи в загальних і головно в наболілих внутрішньо-українських політичних проблемах. „В звітовому часі — говорив редактор „Свободи"—нам нераз доводилося почути особисто або прочитати в надісланих листах, що „Свобода", мовляв, „цілком перейшла" на мельниківський, бандерівський, уґаверівський, соціялістичний, католицький, православний, або будь-який інший „бік", залежно від того хто, з яких причин та в яких цілях ці твердження висловлював. Це не було нічим новим в нашій редакційній практиці, бо подібні „закиди" нам доводилося зустрічати і раніше. Але це тільки переконує, що „Свобода" справді і під кожним оглядом є тою вільною трибуною вільного українського слова, що вона вірно і непохитно служить інтересам цілої української спільноти, а не поодиноким її групам чи людям. І це, власне, є тою „генеральною лінією" „Свободи", це добро цілої української спільноти і української визвольної справи, якому Редакція „Свободи" підпорядковує все інше".

Забираючи становище до поодиноких конкретних проблем, звітодавець говорив: „Український визвольний рух є суттю і змістом української визвольної політики, як визволення українського народу та відновлення справді незалежної і демократичної Соборної Української Держави є її ціллю. Цей визвольний рух ми розуміємо як суцільне змагання українського народу до волі і незалежности на всіх ділянках суспільного життя, від збройної боротьби починаючи, а на щоденному житті кінчаючи. Але в цьому мусить бути встановлений відповідний порядок вартостей, чим теж диктується наша увага одній чи другій справі. Збройна боротьба, ідейно-політичне вироблення, культурна розбудова, поширення української правди в світі, збереження і розбудова українського стану посідання —все це ділянки того самого визвольного фронту і так ми до них ставимось. Ми глибоко переконанні, що першою передумовою успіху українських змагань є єдність українських сил... І тому ми ставимо справу об'єднання на першому місці".

„З цього виникає проблема центральної української репрезентації — продовжував свій звіт д-р Л. Мишуга. На цю тему записано багато сторінок „Свободи" в звітовому часі. В цьому випадку ми обстоюємо якнайбільш можливе в обставинах застосування демократичних принципів. Отже, не реклямовані групові чи особисті заслуги, не реклямована спро-

(Закінчення на стор. 4)

Звіт редактора „Юкрейнісн Віклі" Степана Шумейка.

В додатку до звіту редактора „Свободи", ред. Степан Шумейко здав окремий звіт з редагування тижневика в англійській мові, „Юкрейнісн Віклі", підкреслюючи головні напрямні, якими він керувався в своїй праці. Проблеми молодої генерації, для якої тижневик призначений, познайомлення її з українською історією, культурою і традицією та зі сучасними змаганнями, були головним предметом уваги редакції „Юкрейнісн Віклі" — твердив звітодавець.

ПРОДОВЖУВАННЯ ЗВІТІВ І ДИСКУСІЯ В ДРУГОМУ ДНІ НАРАД УНС

Ню Йорк, 21 березня. — Головний Уряд Українського Народного Союзу продовжував вчора свої ічні наради, вислухуючи звітів Контрольної Комісії та поодиноких членів Головної Ради. Після того почалося основне обговорення звітів, при чому заторкнено цілий ряд важливих проблем, як зі союзового, так і загально громадського життя.

Звіти Контрольної Комісії.

Контрольна Комісія, в складі: Дмитро Капітула — голова, інж. Степан Куропась — заст. голови, Володимир Гірняк — секретар, інж. Володимир Коссар і д-р Амврозій Т. Кібзей — члени, дали детальний звіт зі стану майна і господарки Українського Народного Союзу, контролю яких вони перевели впродовж минулого тижня. В контролю була включена теж Адміністрація „Свободи". Крім того, кожний з контрольорів здавав звіт зі своєї особистої діяльности, як член Головного Уряду У. Н. С., насвітлюючи критично всі додатні і від'ємні прояви нашого організаційного життя на місцях та підкреслюючи його можливості і потреби.

Звіти Головних Радних.

Члени Головної Ради УНС: Дмитро Шмагала, Іван Романишин, д-р Іван Василенко, Іван Кокольський, Петро Кучма, Володимир Дідик, Микола Давискиба, Тарас Шпікула, Олена Штогрин, Анна Васильовська та Василь Гузар звітували про свою діяльність на місцях, з черги видвигаючи цілий ряд важливих проблем Союзового та загально-громадського життя, виказуючи цим нерозривну пов'язаність і взаємну залежність багатобічної праці місцевих відділів УНСоюзу зі загальним громадським життям.

Дискусія над звітами.

Вчорашня дискусія охоплювала звіти головного предсідника, його заступника і заступниці, головн. секретаря та головних радних. В дискусії основно вияснено видвигнені у звітах проблеми, головно:

Організаційні трудноці серед тут народженої генерації, однакові в усіх громадах. Сюди належать: загальна відсутність заінтересування молоді своїми організаціями; сильна конкуренція; замалий вплив батьків; замало уваги з боку урядників відділів УНС та Союзових організаторів, що радше шукають легших організаційних успіхів серед новоприбулих, які в усіх або в щонайменше більшості випадків виявляють подивуґідне зрозуміння вартости і значення для них особисто, для їхньої громади та для української справи такої організації, як УНСоюз; відносно організаційної праці серед місцевої молоді та трудноців в цьому вияснено теж інші причини: друга світова війна була майже цілком перервала тут працю, бо велика частина молоді була покликана до військової служби. Після війни організаційна праця знову почала наладнуватися, але тепер прийшла війна в Кореї і давні трудноці повторюються. Видвигнено цілий ряд конкретних пропозицій, що мають на меті поліпшити організаційну працю серед молоді.

Багато уваги в звітах і дискусії віддано справам нової іміґрації. Підкреслювано її високу ідейність та громадську свідомість з одного боку, як і багато всіляких небезпек, що їх видвигають нові обставини. Основно обговорювано потреби і можливості дальшого затіснення співпраці між місцевими і новоприбулими, зокрема серед молоді.

Вияснено інтересний факт, що хоча на останній конвенції поширено обмеження віку обезпечення, приймаючи чималу кількість старших членів, як теж не зважаючи на те, що всі члени УНС на один рік постарілись, пересічний вік членства не тільки не збільшився, але навпаки, „відмолод".

В дискусії над звітом Адміністрації „Свободи" вияснено, що тираж щоденника виносить тепер 18,500 примірників, з чого приблизно одну тисячу розсилається даром, около 2,000 для передплатників, а решту членам УНС. Неточності в доставі щоденника вияснено меншою справністю пошти, як теж фактом, що багато з нових іміґрантів постійно змінюють адреси, ускладнюючи працю адміністрації.

Дискусія над звітами, що стане опісля базою ухвал для добра організації і громади, продовжуватиметься сьогодні, в третьому дні нарад.

ПОМЕР ПРОФ. Д. ДОРОШЕНКО

Директор Місії ЗУАДКомітету в Европі, адв. Михайло Родик, повідомив в останній хвилині телеграмою, що в понеділок, дня 19-го березня, помер в Мюнхені відомий український історик, письменник, бібліограф і громадський діяч, проф. д-р Дмитро Дорошенко, голова Української Академії Наук, дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка. Покійний народився 1882 р., від 1917 р. до відвороту російської армії був генерал-губернатором Галичини і Буковини, опісля чернігівським губерніяльним комісарем. За часів Гетьмана в 1918 р. був міністром закордонних справ України; від 1922 р. проживав в Празі, займаючи катедри української історії на українському і чеському університетах. Був директором Українського Наукового Інституту в Берліні. Є автором численних брошур, розвідок, статтей, Показчика української літератури в Росії, Курсу історії України та цілого ряду інших праць. На короткий час був приїхав до Канади і в минулому році знову вернувся до Европи.

СЕНАТОР ЗА БЕЗПОСЕРЕДНЄ ПОРОЗУМІННЯ З РОСІЙСЬКИМ НАРОДОМ

Ню Йорк, 20 березня. — Сенатор Браєн МекМаґон, демократ з Конетикат, був приявний на обіді новоствореної організації „Приятелі Борців за Російську Волю" в Тавн Голл Клюбі. У своїй промові він сказав, що російський нарід мусить почути не тільки голоси своїх земляків, але й голос американського уряду і американського народу. Саме з цієї причини він зголосив уже резолюцію в сенаті, в якій взивається проголосити декларацію американської приязни для російського народу. Текст цієї резолюції повинен бути розповсюднений по всіх місцевостях і її повинен підписати кожен американець, котрий повитає приязнь народу з Москви, Одеси і Владивостоку".

АЛІЯНТИ НА ПІДСТУПАХ ДО ПАРАЛЕЛІ

ВОРОГ ПРОДОВЖУЄ ВІДСТУП. — ЗАГОСТРЕННЯ ЦЕНЗУРИ ВІСТОК ПРО РОЗТАШУВАННЯ ВІЙСЬК

Токіо, 21. березня. — Сильні піхотні і панцерні частини аліянтських військ, які на випадок ворожої атаки самі могли б вдержатися, з кожним днем зближаються до 38-мої паралелі, старої демаркаційної лінії між південною і північною частинами Кореї, наступаючи на п'яти відступаючого ворога. Загострена зі стратегічних міркувань цензура повідомлень про розташування аліянтських військ не дозволяє на точніше означення їх положення, але минулого понеділка повідомлялося, що аліянти підійшли в п'ятьох пунктах на віддалення 17 миль від паралелі. Дальші успіхи здобуто в останніх днях і сьогодні аліянти є вже у безпосередньому віддаленні від цеї лінії, висилаючи наперед свої сильні патрулі. Ворог продовжує відступ, але рівночасно збільшується опір його задних сторожів, що прикривають відступ головних сил. В повідомленнях з фронту стверджується, що аліянтські війська дійшли вже до 10 миль від паралелі, загострюючи свою осторожність перед можливою засідкою ворога. Підчас вчорашнього дня аліянтські сили, що наступають під охороною танків та під сильним прикриттям артилерії і авіяції, натрапляли на більший спротив ворога головно на центральному і західному секторах фронту. Досі ще невідомо, чи аліянтське командування рішене переступити паралелю та продовжувати наступ на північ від неї. Раніше ген. МекАртур заявив, що це рішення повинно бути винесене міжнародними властями, хоча президент Труман, як теж О. Н. дали під цим оглядом вільну руку головному аліянтському командуванню. Вчора мали відбутися в цій справі наради між американськими і британськими дипломатами в Лондоні. Теж під час вчорашніх боїв ворог поніс великі втрати, як в сухопутніх боях згинуло поверх 800 вояків, а 500 інших ворожих вояків згинуло від акції авіяції. Аліянтська розвідка стверджує дальше підтягання до фронту ворожих резерв та зброї, включно зі совєтськими танками.

МОНТҐОМЕРІ ІМЕНОВАНИЙ ЗАСТУПНИКОМ АЙЗЕНГАВЕРА

Париж, 21. березня. — Генерал Двайт Айзенгавер, головний командант аліянтських збройних сил в Европі, повідомив вчора офіціяльно про іменування маршала вайкаунта Монтґомері своїм першим заступником в команді, а французького генерала Альфонса-Пієра Жуїна другим заступником. Ген. Айзенгавер рівночасно повідомив про встановлення трьох сфер командування, відповідальність за які матиме він і його два головні заступники. Рівночасно повідомлено про цілий ряд інших призначень на командні пости.

ВНУТРІШНІ ТРУДНОЩІ — ПРИЧИНОЮ ВІДСТУПУ КИТАЙЦІВ

Токіо, 21. березня. — Японські і міжнародні спостерігачі та спеціялісти в китайських проблемах приходять, на підставі цілого ряду фактів, до висновку, що одною з головних причин теперішньої втечі комуно-китайських військ на північ від 38-мої паралелі в Кореї є трудноці внутрішньо-китайського порядку, як в самій комуністичній партії, так і поза нею. Тут вважається, що комуно-китайський режим послухав Москви і випасся до війни в Кореї, сподіваючись, як його запевнювано в Москві, швидкої перемоги. Ці надії не виправдались, натомість китайська червона армія втратила в Кореї свої найкращі частини. Рівночасно з інтервенцією в Кореї, почала з кожним днем збільшуватися та набирати масового характеру протикомуністична національно-китайська партизанка, включно зі загрозою десанту на китайському континенті національно-китайських військ маршала Чіянґа з Формози.

НЕМАЄ ПОЗНАК ПІДГОТОВКИ СОВЄТСЬКОЇ АҐРЕСІЇ В ЕВРОПІ ЦЬОГО РОКУ

Берлін, 21 березня. З об'єктивних і добре поінформованих джерел тут повідомляється, що в совєтській армії в Европі, зокрема в Німеччині, не спостерігається жадних конкретних заходів, які свідчили б, що Москва приготовляється до аґресії на Західну Европу в цьому році. Вправді, 30 совєтських дивізій в Німеччині, які мають тепер покинути свої зимові квартири та вийти в поле на воєнні вправи, становлять найбільшу збройну силу в Европі, проте, ця сама сила була там вже минулого року і тепер не спостерігається жадної додаткової підготовки, яка переконувала б про безпосередню совєтську атаку. Вправді, там розбудовується шляхи і аеродроми, поправляється мости та взагалі розбудовується стратегічну комунікацію, але в цій розбудові не спостерігається поспіху і наглячости, що були б необхідні у випадку підготовки до безпосередньої атаки. На увагу заслуговує факт, що так совєтські армії, як і східно - німецькі „поготівля" переходять тепер основний вишкіл та підноситься їх загальну беєздатність, але й під цим оглядом не спостерігається поспіху.

НОВА СОВЄТСЬКА ХИТРІСТЬ НА НАРАДАХ В ПАРИЖІ

Париж, 21 березня. Совєтський представник на нарадах заступників міністрів закордонних справ в Парижі, що приготовляють порядок нарад для зустрічі міністрів чотирьох великодержав, зробив вчора своїм західним колегам несподіванку, погоджуючись вперше на обговорення міністрами справи міжнародної контролі зброєнь. Британська делеґація прийняла це як найбільший успіх в дотеперішніх нарадах, вважаючи цю совєтську зміну становища майже за переломову. Натомість з великим скептицизмом поставились до цього американські представники, добачуючи в тому тільки нову совєтську хитрість: дати міністрам абстрактну тему міжнародної контролі зброєнь, на яку Совєти ані не думають погодитись, і в той спосіб відтягнути їхню увагу від властивої теми—теперішнього стану озброєння.

В СВІТІ

● **Генеральна Асамблея О. Н.** ухвалила більшістю 24 голосів проти 17 відбути свою звичайну осінню сесію цього року в Парижі.

● **До Лондону прибув герцоґ Прімо де Рівера**, перший еспанський амбасадор від 1946 року.

● **Заходи для створення об'єднаного сільсько-господарського ринку Західної Европи** почав робити французький уряд, запрошуючи на наради в цій справі 16 країн, включно з Британією і Західною Німеччиною.

● **Почалася нова масова „чистка"** комуністичної партії в Болгарії. В цілій країні шаліє страшний терор, — повідомляють болгарські втікачі, яким пощастило пробитися до Юґославії.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346. JERSEY CITY 3, N. J.

ДВЕРІ ДО МАЙБУТНЬОГО

Після досягнення основного порозуміння в переговорах, представники Франції, Західної Німеччини, Італії, Бельгії, Голандії і Люксембурґу почали в Парижі кінцеву підготовку тексту договору, що має здійснити відомий під назвою Пляну Шумана проєкт злуки европейської стальної і вугільної індустрії та підпорядкувати її одній верховній, міжнародній владі. Це сміливий плян, далекосяглого господарського і політичного значення якого, при всіх трудноцах його здійснення, не можна переціняти.

Видвигнений Францією Плян Шумана, як згадано, передбачує злуку европейської важкої промисловости. Практична і безпосередня ціль того пляну: скасувати традиційні перешкоди внутрішньо-европейської торгівлі, виключити шкідливу конкуренцію картелів та створити вільний ринок з вільним змаганням, що має вдосконалити, поширити і збільшити продукцію, піднести загальний життєвий рівень, вможливити вільну міґрацію робітництва та забезпечити йому затруднення.

Це тільки початок. Плян Шумана з часом мав би поширитися теж на европейську сільсько-господарську продукцію, яка вже сама не може виживитися, та в кінцевому результаті призвести до повної інтеґрації европейського господарства, до якого вже від деякого часу закликають европейських народів Злучені Держави, що було дальшою ціллю Пляну Маршала та що стало в об'єктивному американському розумінні першою передумовою европейської оборонної самовистачальности і, вкінці, великим кроком вперед до повного і тривкого замирення того континенту та всебічної співпраці його народів. Плян Шумана під цим оглядом є справжніми дверима до світлого майбутнього.

Передбачена Пляном Шумана поступова господарська інтеґрація европейських країн, початково шістьох з можливим включенням всіх інших, має величезне політичне значення. Першусього, вона виключить головну причину всіх великих европейських катастроф в минулому: конкуренцію, антаґонізм і ворожнечу між Францією і Німеччиною. Новітня Франція винесла відповідну науку з історії. Пляном Шумана вона відступає від розправи з Німеччиною на лад завойовницьких плянів Наполеона; вона теж не добачує розв'язки в поділі і розчленуванні Німеччини, до чого змагав Рішеліє. Вона, натомість, знайшла третій і оригінальний вихід: злука з Німеччиною, початково господарська, з виразними політичними плянами на майбутнє.

Практичне значення Пляну Шумана навіть на найближчу мету випливає ясно з факту, що вже самі охоплені ним сьогодні країни продукують приблизно половину західно-европейського вугілля і около дві треті европейської сталі. Франція здійснює свою концепцію майбутньої Европи цим разом, бодай початково, без участи Англії. Британія має до цього пляну деякі застереження, подиктовані її імперіяльними інтересами, головно її зобов'язаннями щодо країн своєї спільноти народів. Проте, британські вагання сьогодні вже не мають сили зупинити цього розвитку, закрити ці двері в майбутнє.

Плян Шумана ще не є фактом. Підготовлюваний тепер договір вимагатиме ще дальшого порозуміння і підпису міністрів закордонних справ заінтересованих країн, а опісля ще ратифікації парляментами. Проте, принципове порозуміння в цій справі увійшло вже в таку стадію, що дає всі вигляди на успішне завершення. З його підписом і ратифікацією почнеться практичне здійснювання того, що президент Труман і державний секретар Ачесон назвали „епохальним і сміливим актом конструктивного державництва, що відкриває нові горизонти для Европи і для цілого світу".

ЗАЛЯКУВАННЯ ЯК ЗАСІБ БОРОТЬБИ

Минулого тижня були вістки з Европи, що у Відні розкинено летючки з зазивом до вбивства совєтських тиранів, а крім того з невідомої радіостанції виголошено промови по російськи й по українськи до бунту проти Сталіна, під закликом „смерть тиранам".

Останньої неділі звісний з другої світової війни американський генерал-майор, Вилієм Дж. Донован, виголосив промову, передану сіткою американських радіостанцій, з проєктом створення організації, сили, яка б „відложила набік наші власні побоювання і викликала жах в умах нашого ворога". Це, з одного боку, міркував промовець, добре для нашої оборони, а з другого боку добре для викликання небезпеки для тиранів від їхнього власного населення.

Промова ген. Донована це третя з черги промова з доручення недавно зорганізованого Комітету про Справжню Небезпеку. Подібні засадничі справи будуть обговорені під опікою згаданого комітету кожного тижня. Треба здогадуватися, що за цим комітетом стоїть умова сила, яка ступає твердо вперед і накреслює новий шлях у боротьбі проти совєтських тиранів, яким ступає між ін. УПА. Вісти з Західної Европи вказують, що й там вже щось коїться.

Про потребу зміни тактики у підготові до оборони, а може й до війни проти совєтської тиранії, писали вже від довшого часу і, як бачимо, їх писання не було даремне. Можливо, що вони тільки обговорювали проєкти, вже придумані якимись впливовими чинниками і призначені на здійснення. Коли б так було, то стаття Сідні Гука „Основна стратегія — відбити велику брехню", поміщена в „Н. Й. Таймс Маґазін" належить саме до таких.

У ній пригадує автор на воєнні засади такого теоретика, яким був німецький Клявзевіц, що війна є тільки продовженням політики під іншою назвою. Виходячи з такого становища, автор стверджує, що Злучені Держави найшлися в обмеженій війні з попихачами Совєтського Союзу і щоб недопустити до тотальної війни, він дораджує вичерпати всі можливі доцільні способи в політичній війні для оборони у боротьбі для пеелкиття.

Він твердить, що перемога в політичній війні є дешевша і може бути триваліша ніж стріляна війна. Це пізнати хоч би з успіхів Совєтського Союзу у його політичній війні проти Заходу.

Коли прийняти засаду, що доцільніша буває політична війна, тоді треба підібрати теж і відповідні засоби та скласти стратегію, пристосовану до вимог такої війни. Він пригадує, що комуністи придумали цілий ланцюг великих брехонь для зловлення у свою сітку легковірних чесно думаючих людей і організацій, а на доказ, що колись Сталін пропаґував таку тактику одверто, він наводить частину промови Сталіна з 1924 р., в якій він вияснював тактику Жовтневої революції в Росії. Сталін признався, що революціонери вживали тоді спеціяльної тактики, викрикаючи підчас кожної атаки, що вони бороняться від нападу. Так навіть підчас першої війни вони не противилися перенесенні війська з Петрограду, кидаючи заклик, що вони мусять боронити Петрограду і тому притягнули військо на свій бік.

Коли комуністи вживали і дальше взивають маси до оборони саме в такому часі, коли вийшли на здобуття світу, то Західні демократії мусять придумати відповідні засоби у політичній боротьбі проти тоталітарних системів, але їм треба почати вже наступ. Як це робити, на це нема одного правила. Треба пристосуватися до обставин і до околиці чи країни, в якій має йти офензива. Для цієї цілі треба добре вивчити комуністичну тактику. Так, як комуністи придумали свою дисципліну, так теж і демократії мусять переходити вишкіл, щоб знати, коли й яких фраз уживати підчас акції.

Як приклад на потребу зміненої тактики Гук наводить програму „Голосу Америки", яка розголошує правду про Америку. Одначе така правда мало кого потішає, отже краще було б, якщо б Америка почала голосити правду про Совєти у протилежності до стану в Америці. Якщоб тільки порівняти життьовий стандард Совєтського громадянина з американським і це безупинно повторяти, то вислід такої агітації був би без порівняння успішніший ніж „правда про Америку".

Таку тактику треба придумати не тільки супроти населення Росії, але й у відношенні до населення Франції, Бельгії, Голяндії й інших вільних країн, які не мають досвіду з комуністичним режимом, а які вірять в те, що їм торочать комуністи.

Тоді можна буде підмінувати комуністичні партії в Західній Европі і створити одноцільну силу проти Совєтів. З утікачів з-під совєтських країн дораджує Гук зорганізувати „партизанів волі" і пустити їх проти комуністичної гидри.

Америці ще треба призначити окрему ролю, а саме, щоб вона підтримувала в цілому світі волелюбні групи, так, як Совєти підтримують своїх большевиків, а тоді розгориться по цілому світу політична боротьба, яка своїм могутнім походом затопить Сталіна, а визволить народні маси з його неволі — кінчить автор статті.

Продукція американського заліза перевищує тричі російську

Підприємство Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен оприлюднює звіт свого предсідника Ирвінґа С. Олдса з висліду продукції сталі за 1950 р. У звіті сказано, що „в історії американської сталевої промисловости зроблено милевий крок. Річний виріб чавуна перейшов 100 мільйонів тон і тому може повеличатися глибоким вдовіллям перед американським народом. Сто мільйонів тон сталі це є на 47.2 мільйони тон, тобто на 90 відсотків, більше ніж виносила продукція американського сталевого промислу в 1939 році, коли то почалася друга світова війна. Це теж на 12 відсотків більше ніж виносила продукція нашої країни в 1944 р., а тоді вона була на вершку. Є це теж майже тільки, що виносить загальна продукція сталі цілого світу. Дальше, є це тричі більша продукція ніж виносить здогадна продукція сталі в Росії і в країнах її сателітів в 1950 р.

Американська вищість над комуністичними країнами у продукції сталі з домішками стоплених інших металів є далеко більша. Продукція сталі в російській орбіті в теперішньому часі оцінюється тільки на дещо більшу від половини продукції, яку виказали держави Осі в 1943 р.

Америка не вдоволяється цими осягами в теперішньому часі, коли сталі потрібно для оборони. Навпаки: від вибуху війни в Кореї поодинокі члени сталевої промисловости виявляють, що з кінцим 1952 р. в нашій країні будуть пороблені старання, щоб продукція сталі збільшилася на дальших сімнадцять мільйонів тон більше ніж в теперішньому році. Це значить, що виріб сталі досягне 118 мільйонів тон річно. Крім того, сталевий промисл не ставить собі жадних обмежень щодо дальшого розвитку продукції.

Микола Очерет.

ДАРЕМНІ ПОТУГИ

„Шумить піснями українська земля в цей крилатий, гордий час. Совєтська Україна, що розцвітає в сім'ї братніх народів, оспівує мудрого Сталіна, героїчну партію большевиків..." — так „Радянська Україна" починає свій репортаж про республіканський огляд художньої самодіяльности, що відбувся у Києві і на який з усіх кінців УССР зігнано три тисячі „найкращих учасників обласних оглядів". Огляд у Києві мав кінцевою метою вилонити гурт найкращих, які будуть вислані на „декаду української культури", що має відбутись навесні в Москві. Перед цим вже переведено низку обласних оглядів де брало участь 62,500 самодіяльних хорових і музичних гуртків з загальною кількістю 806.500 учасників. Що й казати, розмах великий, як і належить „шірокой, русской натурє", але якість репортажу тих „найкращих" хорів прямо протилежна кількості. „Хори південних районів України привезли такі пісні: „Каховка, Каховка, радная вінтовка", „Приїздіть до нас в Каховку", „Говорить Каховка" та пісню про „батька народнього Сталіна рідного". Хори Запорізької області співали: „Пісню про канал", „Реве, стугонить Дніпрогес", „Ми свій Запоріжський оновлюєм край" та пісню про „Сталіна мудрого". Гірняки Донбасу співали пісню про „Батька народнього, Сталіна рідного", про „Дружбу Донбасу з Кузбаном" та ще одну пісню про Сталіна: „Широким помахом крил дужих своїх". Зведені хори Закарпатської области проспівали пісню про „Сталіна мудрого", про „Ланкову Терезію Гамбурду", що зробила „світовий рекорд" у виращуванні кукурудзи, та „У рідному колгоспі". З Галичини приїхало багато хорів і були навіть „віджилі давно пісні", — але в такому вигляді: „Ой, за гаєм, гаєм та ще колись панським, орем, сієм і збираєм трактором радянським".

Боже, Боже! Яка ж подиву гідна убогість! І щоб хоть трохи її залатати на огляд пропустили і твори радянських композиторів. Так Волинь проспівала пісню про „Доярку Савченко" музика Майбороди, Буковина співала „Колгоспний вальс", а з Поділля, крім незчисленних пісень про Сталіна, привезли на огляд ще й пісню скомпоновану Ревуцьким з таким змістом:

„Як погляну, навколо стіною
Золотіють колгоспні жита,
Розливається пісня луною,
Розквітає заможнє життя!
Конституцію, радість і щастя
Це нам Сталін любимий створив,
Всі ми маємо право на працю,
На дозвілля, культуру і спів!"

Нас не дивує, що Ревуцький написав музику до таких слів (спробуй не написать!), але те дивно, як цензура та МВД недобачили в цій „перлині", що мати „право на дозвілля, культуру і спів" то ще не визначає мати в дійсності „культуру, дозвілля і спів", бо ж хіба всі нами так рясно наведені вгорі „перли" мають щось спільного з культурою, а пісня про „Ланкову Терезію Гамбурду" має щось спільного зі співом? Вартість пісні ще ніколи не міряли кількістю поставлених рекордів у вирощуванні не тільки кукурудзи, а навіть у вирощуванні таких корисних тварин як от барани чи свині. Це тим більш для нас дивно, бо саме Політбюро, диригент цього какофонічного збіговиська хорів, дивиться на всю цю творчість, як на нічого неварту макулятуру для внутрішнього вжитку, бо по радіо з Києва передаються для вовнішнього світу пісні, що їх створив наш народ, коли в природі большевики ще не існували. І пригадується як в часи реакції в перших роках цього століття нас, тоді школярів земської школи, послали збірати тріски коло теслярів, що ремонтували школу. Троє нас збірало тріски коло дядька Ковтуна Максима, який тесав деревину і мугикав собі під ніс якусь пісню. Ми спинились і почали прислухуватись, — він теж спинивсь і промовив: „хочете пісню послухати? Слухайте тай собі вчіться її співати". Він сів на колоду і заспівав:

„Ой з-за гори, з-за лиману вітер [повіває,
Кругом Січі — Запоріжжя москаль [облягає..."

Ми, малі хлопчаки, перший раз почули цю пісню, але як слова так і мельодію її ми запам'ятали на ціле життя. А от „снєжні бєлиє пушістиє" та „ми просо сєялі" нас вчили в школі на уроках співу протягом року та так і не вивчили, бо урочистий день випускного іспиту обійшовся без хорового співу. Так і пропали даремно всі зусилля учителя вивчити нас тих пісень; Пригадується ще перший день волі, що блиснула у лютому 1917 року, і ми, тоді студенти Університету, вийшли на вулицю співаючи:

„Не пора, не пора, не пора
Москалеві, ляхові служить!"

Ніхто, ніде цієї пісні нас не вчив, а всі ми знали її! Де ж поділись ті: „Із страни, страни дальокой", „Вечерній звон", „Дубінушка" і багато інших пісень, що так старанно культивувались всіма росіянами саме в студентському середовищі? Даремні зусилля і все це сміття зараз же було начисто виметене, коли ми одержали змогу співати свою рідну пісню.

Мимоволі згадується момент, коли наша славна капеля бандуристів відвідала могилу незабутнього диригента Державної Капелі Олександра Кошиця. Там, на вільній канадійській землі, ці люди, які жили під сонцем „Сталінської конституції", принесли до дорогої могили найцінніший скарб Батьківщини — пісню і саме там вони заспівали:

„Чуєш, брате мій, товаришу мій..."

виливаючи в цій пісні все, що наболіло за всі роки тяжкого життя, розказуючи в ній своєму духовному батькові про недолю, яка ганяє їх по цілому світові. А де ж поділись пісні, що їх так старанно культивував саме в цій капелі відділ Політ-просвєта. Наркомосу (відділ Політичного Просвєщенія Народнього Комісаріяту Освіти)? Все то була даремна робота на холостому ході, бо жадна з пісень не припала до душі кобзарям і всі вони разом, як непотрібний мотлох, зараз же були викинуті, коли бандуристи переступили поріг „земного раю" і опинились у вільному світі. Даремна і непотрібна робота, що жадного сліду по собі не залишила!

А от робота Української Державної Капелі не пропала і дякуючи їй світ пізнав нашу пісню і захопився її красою. Таж по всій Америці від Патаґонії і аж до Аляски чути тепер українську пісню, часто перекладену вже на інші мови. Таж в далекій Австралії, на Африканському північному березі, по всій вільній Европі, в Малій Азії лунає наша прекрасна пісня, а наш співучий нарід на Батьківщині змушений виконувати під батогом уряду на всіляких „оглядах" всяку хорову макулятуру. Та всі потуги підмінити нашу пісню, — душу нашого народу, — бездарним, казьонним, композиторським мотлохом на зразок: „Реве, стугонить Дніпрогес" чи „Каховка, Каховка, радная вінтовка", підуть даремно, бо крім огиди ніякого почуття вони не в силі зворушити. Даремні потуги, хоть і закроєні на широкий, масовий маштаб, бо витравити музикальність у нашого народу навіть всесильне Політбюро не зможе. Коли б Сталіну вдалось фізично знищити наш нарід, як знищив він вже татар, черкесів, осетинців, волинських німців, як нищить зараз естонців, литовців, латишів, карейців, китайців, навіть тоді нашу прекрасну пісню схоронив би культурний, вільний світ. Вже Сталіну не вдасться знищити наш найдорожчий скарб, бо „сіє від нього не залежить". І саме цю безсмертність нашої пісні в часи найчорнішої реакції царського режиму ствердив наш Поорок:

„Наша дума, наша пісня
„Не вмре, не загине..."

Іван Смолій.

БЛУДНИЙ СИН

(Оповідання).

5)

Він стояв довго, надумуючись, потім повернувся в гущавину, між доми, вулицями, в безцільне блукання. Лиш у присмерках вечора все стало ніби менше, не таке чуже. Він забрив у якийсь квартал, де доми стали малі, в суміш з будками й низькими торговими голями, почорнілі, від саджі. Вуличні продавці стояли з різним крамом вздовж хідників, вигукуючи завзято. Декілька разів до вух Дзюбини ніби долетіли рідні, зрозумілі чиїсь слова, він приставав, щоб запитати, і вагався знову злякано. Хитаючись безсило, велись попід руки пяниці, від краю до краю хідника. Михайло вступався їм з дороги і йшов далі, а їх ставало все більше. Ніби все довкілля спяніло з похмілля, лежали пяниці попід домами, рачкували по сходах. Доми кособочились вуглами на привітання, перекривленим вуличним ліхтарям. Вже й пройти було важко. Два кумпани заступили Михайлові дорогу, наче граючись з ним.

— Заложуся, що то наш! — казав один, позираючи на Михайла, на його куций та тісний сурдут, чорний, ширококрисий бриль.

— О — о! Я не кажу. Диви, розуміє, аж пристанув. Гейгей. Не бійся нас. Ми християни. То-то, нюйорські боми. Ге-ге... А ти?

— Я...

— О, ти щойно зі шифи! Фі, брат, і куди?

— Я не знаю.

— Е, чому не знаєш. А от добре зайшов. Просто між своїх, на Бовері. Ге-ге.

— А кватиру маєш?

— Ні.

— Ні? Ми теж ні! А гроші маєш?

Михайло помовчав. Так радісно було, що свої люди зустрінулися у цьому страшному місті, аж серце з грудей вискакувало, наче в мандрівника, що блудив джунґлею, зморений до краю, і врешті зустрінув людей.

— Ну-ну, кажи, що там мнеш!

— А маю дещо — промовив Михайло, бо страшно стало, що зараз кинуть його самого на поталу.

— Скільки?

— Два таляри!

— Фі! То ти багач! Ого! Ого! — низький довгорукий чоловяга качав головою, а голова була велика і наче виростала зразу з тулуба, а червонаві очка кліпали захоплено і з беззубого рота червонів кінець язика аж багряний, аж сизий. Біля нього стояв молодий парень може Михайлових років. Михайло глянув на того і зразу наче споріднився з цією людиною.

—Стап, Гарі, хлопець перестрашиться, що ми які розбійники - ґанстери, що хочемо його пограбувати. А ми свої. А ти їв нині що?

— Ні.

— То ходи з нами.

— Як твоє нейм? — питав — низький, довгорукий чолорень, може Михайлових років. низький. Іду, і Михайло аж теногою, наче косив.

— Цить, дурний, він тебе не розуміє — казав другий. — То він питається, як тобі імя?

— Михайло.

— О-о! То від нині будеш Майк. Ол райт? Капішо?

— То такий звичай — пояснив молодший кумпан. — Я був колись Іван Колибар, тепер Джан Колібар, то був колись Гриць, а тепер Гарі. А ти будеш Майк.

— Коман, Майк! Пішли — Гарі подивився значучо на Колибара, щось переморгнулися. — Хіба до Джюзеппе, той має ...Га-га-га — що треба... Бо тут брат, не так, як у краю, тут як хочеш покріпитись, то треба знати, де зайти.

Вони пройшли кілька вулиць, зайшли до якогось салону, де рядочком на високих дзиґликах сиділа прерізна публика, заїдаючи всячину. Гарі викликав господаря, щось там перемовились і зразу подалися в бічну кімнату, потім вийшли на коридор, якимись крутими сходами стали сходити в пивницю, присвічуючи собі сірничками, бо було темно. Гарі ішов попереду, хтось зупинив їх несподівано, Гарі кликнув „Ол райт" і ще якесь незрозуміле слово і вони пройшли далі, опинившись нараз у низькій та просторій ніби кімнаті, ніби тюремній келії. Вікон тут ніде не було і повітря було важке, що годі було дихнути. У хмарах диму ворушились, хитались люди, сиділи біля довгих столів, то лежали на долівці, попід стінами, то танцювали в пяних порухах, поківь не звалювалися на землю. Крик, гамір, співи, співи. Пискливі жіночі голоси...

Ніхто не звернув навіть уваги на їх прихід. Михайло стояв приголомшений, зовсім засокочений тим видом. Згадалася Мошкова коршма в недільні дні, коли пів села залягло в нього, коли пяниці закінчували трудовий тиждень. Був і він там кілька разів, гуляв. То пили ґазди покректуючи, співали, то гуляла молодь. А тут якось лячно було, таємничо, дивно... Всі мови світу бреніли тут, якісь люди, темнолиці, з ошрамленими в бійках обличчями, сперечалися люто, зчіпалися, хтось розганяв їх. У кутку безсоромно тулилися до себе спянілі пари, таки на долівці, в суміші тіл.

— Ґей — гей, мой, ти що задивився?

Перед Михайлом станув Гарі, що десь пропав на хвилину. Він ніс у руках черевату пляшку. Налив з неї просто в велику філіжанку якогось плину.

— Пий!

Від смердючого та пекучого трунку закрутився світ. Він не тямить, де спав цієї першої ночі на новій землі. Ледви прочунявся, залазили знову в якусь нору, пили, до безтями. То снувалися по якихсь кватирах, заходили до різних людей. Гарі водив їх всюди. То збірали картоплиння, лушпиння з овочів, розчиняли в казанах і варили смердючу рідину і пянились знову, а все крадучись.

Прокинувся Михайло аж від раннього холоду, прочуняв котрогось ранку в миршавому скверику на лавці. Повітря було чисте, прозоре, гостре. Він дихнув ним раз, другий, наче давнім, рідним трунком, і розглянувся вперше свобідно, неполохливо. Вулицями сунули товпи людей, видно поспішаючи до ранньої праці, проїздили підводи. З димарів фабрик снувалися дими.

Гарі десь не було, тільки Джан куняв побіля Михайла, звісивши голову в мертвецькому сні. Михайло приглядався йому уважніше, ніби вперше побачив цю людину. Молодий, молодий, як і він. А серце має золоте. Як пили, біля чарки язики розвязуються, серця відкриваються. Отой Гарі — то каліка, диявол, саме зло, це обманець, злодій, він тільки жде, чатує на когось... Тільки грошей, сивухи, більш нічого. А Джан як друг. Він з Закарпаття. Розказував. Десь там висока — висока зелена полонина. Гори. Мой-мой! Не хотів овець пасти, остогидло. І сирота. Поїхав у світ. Він уже тут більше як рік, А що заробить, то пропє. Ой, той пє. А все через того Гарі. Все.

— Джан!

Колибар підхопив голову, глянув почервонілими очима, підгорнув красну, буйну чуприну.

(Продовження буде).

Франко Капітан, студ. УВУ

Осяги українських студентів

У ВИСОКИХ ШКОЛАХ В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ ПІСЛЯ II-ГОЇ СВІТ. ВІЙНИ

Одною із тих стихій, що навідують південну частину України, Таврію і Херсонщину, є так звані „Вітри від ґрунту". Вони носять назву вітрів від ґрунту тому, що мають велику доземельну силу, яка зриває цілу поверхню землі, затирає всі межі та стежки, уносить вгору всі рослини, що рідко коли повертаються на ґрунт, в якому почали виростати.

Подібний вітер від ґрунту пройшов полем культурних, мистецьких і наукових надбань українського народу в роках 1939-44. Цей буревій частинно затер межі і стежки нашої науки, а її носіїв кинув на непригожий, веґетаційний а часто і на смертельний ґрунт. Велика кількість наших професорів і студентів покінчила своє життя в підваллях большевицьких в'язниць та німецьких концентраційних таборів, а інші з них попали на ґрунт веґетації, працюючи в німецькій воєнній промисловості.

Весною 1945 р. після капітуляції Німеччини, коли ціла Европа ще не отряслася з пилу буревію, першими що попали на свій ґрунт, були українські професори та українське студенство.

Хоч болючою раною ятрилась душа українських професорів та студентів з приводу повної окупації всіх українських земель червоним Джінґісханом, хоч станиці репатріяційних комісій старались паралізувати всі прояви українського організованого життя, це не зразило українських професорів та студентів, тому що в своїх змаганнях до відродження української нації вони поставили собі девізу „Кожна одиниця в своїй нації стільки варта, скільки може для неї віддати". Ця думка спонукала українське студенство до послідовної праці над собою, а Український Вільний Університет, Комісію Допомоги Студ. Молоді „Кодус" та ЦЕСУС до належної студійної політики, вказуючи на вагу студіювання деяких вільних фахів у чужих університетах, звертаючи зокрема увагу на конечність студіювання суспільних наук та історії в Українському Університеті. Завдяки такій поставі в роках 1945-50 українське студенство студіювало в таких европейських університетах та з таким успіхом:

Німеччина: Бонн, Бравншвайґ, Дармштадт, Дісельдорф, Ганновер, Франкфурт, Фрайбурґ, Мюнхен, Реґенсбурґ, Марбурґ, Клевсталь, Тюбінґен, Ерлянґен, Ґеттінґен, Гамбурґ, Гайдельберґ, Карльсруге, Кіль, Ґісен, Мюнстер, Штутґарт; Швайцарія: Брно; Голяндія: Кулемборґ; Італія: Рим, Медіолян; Франція: Париж; Бельґія: Любен; Швеція: Штокгольм; Норвеґія: Ослько; Анґлія: Лондон, Кембрідж; Ірляндія: Гелвей; Австрія: Грац, Інсбрук, Зальцбурґ, Відень; Еспанія: Мадрид.

В вище названих університетах студіювало понад 4000 українських студентів, з яких в роках 1945-50 закінчили студії кінцевими іспитами 842 студентів, докторськими дипломами 399 студентів.

Вище наведені дані є доказом, що українське студенство не змарнувало часу, та може сміло відповісти на запит Зазову Воюючої України „Що доброго ти зробив вчора для добра своєї Батьківщини? — Вчився, щоб бути повновартісним громадянином.

Це одна сторона медалі успіхів українського студентства. Друга її сторона є практична праця в студентських організаціях, з якої найбільшу увагу заслуговують міжнародні зв'язки українського студентства, що їх проводить ЦЕСУС.

Користуючись міжнародніми зв'язками, українські студенти брали участь в міжнародніх студентських з'їздах в Італії, Австрії, Франції, Швайцарії, Бельгії, Голяндії, а останньо і в Швеції. Дня 20-го грудня 1950 р. на міжнародній студентській конференції в Швеції український представник І. Суховерський зложив заяву в імені ЦЕСУС'а, в якій домагався:

1. Щоб національні студентські союзи, яких осідок є на чужині, були кожночасно запрошувані на всі міжнародні студентські з'їзди та брали в них участь, як рівноправні члени.

2. Щоб у випадку видавання міжнародного студентського офіціозу, його сторінки були їм доступні.

Якщо вчислити, що поза офіційними виступами на міжнародніх з'їздах у приватних розмовах з чужинцями, українські студенти старались подати їм правду про большевицький терор в Україні, то це немалий успіх нашого студенства.

Це успіх українського студенства, а ніколи українського суспільства, яке поза малими лептами на КОДУС мало інтересується високошкільною проблематикою. Та кількість студентів, що закінчила студії в роках 1945-50, та яка тепер студіює в державно-будівничому розумінні, є менш як мінімальною. Факт, що понад 2000 українських студентів з матеріяльних причин не можуть закінчити студій і працюють фізично, що около 150 українських професорів не можуть працювати по професії і мусять працювати фізично є доказом нашого реґресу на відтинку високого шкільництва і на відтинку поновлення кадрів нашої інтелігенції.

Українець, американський уродженець може поставити закид мойому твердженню, доказуючи, що фізична праця не ганьбить людини, та що велика кількість американських студентів і професорів працює фізично. Стараючись бути наскрізь об'єктивним, ми мусимо признати рацію українському американському уродженцеві, одначе ми повинні мати цивільну відвагу і доказати їм, що сьогодні назріває час, в якому всі проблеми розглядаються в аспекті державної доцільности, та доцільности бльоку Західних демократій, як противаги імперіялістичній Москві. Факт, що понад дві тисячі наших студентів не можуть закінчити свої хстудій, що кілька тисяч наших науковців змушені працювати фізично в той час, коли на фронті протибольшевицької пропаґанди і студіювання східньо-европейських проблем, включені часто одиниці, яких відношення до цих питань майже ніяке, то сміло можемо ствердити, що такий стан розминається з доцільністю використання сил на боротьбу з найбільшим ворогом людства-комунізмом.

Коли присвятимо більше уваги цій проблематиці, причинимось до розтоплення ледів консерватизму тих країн, що вірять в порозуміння з червоним Джінґісханом, та приспішимо визволення народів від російського імперіялізму, в яких формах він не виступав би.

(Думки з реферату, виголошеного на Високошкільнім З'їзді в Ню Йорку, 24 лютого 1951 року.)

Іван Манило

„Яка нам потрібна література"

Збираюсь 3 березня 1951 року на чергові сходини Літературно-Мистецького Товариства у Филаделфії. Наповнив чорнилом аж дві ручки, взяв з собою свій байкарський нотатник та й вирушив у дорогу... Адже я хотів просто з дружнього обов'язку написати про ці сходини велику кореспонденцію до „Свободи". Тим часом рожеві сподівання мої не здійснилися! — Я був розчарований і доповіддю письменника С. Ледянського „Яка нам потрібна література", і дискусією, що продовжувалася потім мабуть добрих півтори чи дві години.

Провідною думкою, основним моттом доповіді Ледянського було: — Доки ми будемо гратися в „Хорси", МУРи та „Арки"?! Нам треба, — говорив він, — бути послідовниками, а не наслідувачами Т. Шевченка, Л. Українки, І. Франка! „Тигролови" Багряного — це ж тільки дешева вигадка нашого письменника; такого Ельдорадо, яке змалював І. Багряний, там давно вже немає; „Старший боярин" Т. Осьмачки — плід хворої уяви автора... А повість „Еней та життя інших" Ю. Косача лише поширює між нами баламутство!.. Для чого ж було це друкувати, витрачаючи папір і кошти на цю, їй-бо, писанину, коли Ю. Косач ще й досі не написав свого твору „Война и мир"?!

Очевидячки, захопившись своїм голосом, С. Ледянський продовжував, не зупиняючись ні на хвилину: — Ми маємо деякі запитання до наших доморощених „гемінґвеїв": чи їм знайома творча мука?.. З чим ми повернемося додому, на Україну? Чи маємо ми право мавпувати західних естетів? Наші письменники — це шукачі легкої слави, моди, чи легких заробітків!.. Знаний критик Ю. Шерех по-телячому захоплюється В. Барчиним „Грім на хмарі біблію читає", проповідує (то й же Шерех!) волю в мистецтві, тобто волю отаманам. Цю анархічну концепцію треба засудити і рішуче ствердити, що в нашому літературному саду росте дичавина!!!

До речі, з С. Ледянським я вперше познайомився кілька років тому в німецькому поїзді, їдучи на конференцію МУРу (Мистецький Український Рух). Тоді на письменницькій конференції, в присутності вицатних наших літераторів, С. Ледянський „захоплено" мовчав, бо поруч же сиділи Ю. Косач, Ю. Шерех, В. Барка, Ю. Клен, І. Багряний, У. Самчук, Т. Осьмачка, С. Гординський!

Тепер же, у Филаделфії, сиділи поруч Ледянського також літератори та мистці, але, на жаль, іншої форми і стилю...

Отже, першим у дискусії виступив В. Блавацький, який хоробро боронив МУР та цікаві повісті „Старший боярин" і „Плян до двору", одначе, тут же дослівно заявив: — Читати поезію Осьмачки — це все-рівно, що на обід їсти каміння! Що ж до великої літератури, то ми, — твердив Блавацький, — маємо тільки великі книжки — товсті і важкі — романи У. Самчука!..

Далі брали жваву участь в обговоренні доповіді Б. Романенчук, В. Дорошенко, Яр Славутич, О. Зусвський, Гр. Лужницький та ін. Проф. В. Дорошенко, між іншим, відмітив, що полеміку „Яка нам потрібна література" ще провадили 50 років тому І. Франко та М. Вороний. „Хто ж тепер з них прав, а хто ні — судити не вам і не мені..." хотів, жартуючи, сказати я, але це вже був афоризм для нової байки.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Нотатки з совєтської преси)

„В СІМ'Ї СОВЄТСЬКИХ НАРОДІВ"

З напруженням міжнародньої ситуації совєти наполегливіше пропаґують свою ідею „сталінської дружби народів", все більше залякують страхіттями американського імперіялізму. В передовій від 6. 2. „Радянська Україна" пише ось що: „Загибель, розорення і наругу несе народам (американський) імперіялізм. Він топить у крові визвольні рухи грецького і філіпінського народів. Готує мільйонам і мільйонам людей долю гарматнього м'яса..." А з другого боку, „дружба народів є найцінніше з того, що дала трудящим СССР большевицька національна політика. Приклад України, як і приклад кожньої совєтської республіки, показує світові ту зовсім нову систему взаємин між народами, яку створює соціялізм, показує ті блага, які приносить ця система народові..." Газета вираховує „ті блага" поіменно: „Героїчний подвиг російської робітничої кляси в 1917 р. розчистив шлях до соціяльного і національного визволення українського народу... Український народ, національно і соціяльно визволений та воз'єднаний, в 1950 р. добився збільшення валової продукції промисловости в порівнянні до 1949 р. на 24,5%. Перспективи могутнього піднесення відкриваються у зв'язку з будівництвом Каховської гідроелектростанції та Південно - Українського каналу. Україна дає на 10% вугілля більше, ніж перед війною. Вона здала рекордну кількість зернових культур і буряків..." Це ті блага, які Україна дала „братній сім'ї". А в обмін вона отримала: „Розквітла культура, соціялістична змістом, національна формою. У школах України 7.170 тис. дітей. В УССР самих вузів 158. Україна має Адкадемію Наук, сітку науково-дослідних інститутів, 92 театри. В Україну приїздять з інших країн люди переймати досвід соціялістичного будівництва..." З вдячности за такі „блага" український народ, як цього вимагає партійний орган, повинен звернутися до інших народів СССР „зі сповненими патріотизму словами про непохитну волю ще з більшим натхненням зміцнювати могутність совєтської батьківщини, гуртуватися навколо партії і Сталіна."

ПОЗОЛОТА

Указом президії верховного совєту УССР присвоєно звання заслуженого лікаря УССР Ярославі Рудницькій-Криштальській у Львові та десятьом іншим лікарям. Почесне звання заслуженого артиста УССР іншим указом надано Г. М. Давидовському у зв'язку з 85-річчям з дня його народження.

МУЗИЧНИЙ ЛЕКТОРІЙ У ЛЬВОВІ

При обласній філярмонії у Львові почав свою діяльність музичний лекторій для молоді. В залі ім. М. Лисенка відбулася перша лекція-концерт „Народня пісня та її значення в творчості композиторів". До речі, цей лекторій існував давно перед приходом большевиків. Тільки ж його на довгі роки було замкнено.

(У. Думка)

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

АКТУАЛЬНІ ПОЛІТИЧНІ ПИТАННЯ

Одним із перших обов'язків українців, що живуть у свобідному світі, є сьогодні продовжувати розвиток української політичної думки, насильно припинений в Україні окупантом. Щоб хоч трохи причинитися до виконання цього обов'язку, реферат суспільно-політичної інформації і проблематики нюйорського відділу СУНД влаштовує з 1951 року систематичні доповіді з дискусіями в приміщенні Літ. Мист. Клюбу, якого співвласником є СУНД.

Досі відбулися три доповіді. Першу виголосив др Микола **Шлемкевич** на тему „Український політичний центр". Доповідач накреслив загальні світоглядові основи політичного центру і його конкретні політичні завдання. Особливий натиск поклав доповідач на те, що всіми сьогодні щиро бажаний український внутрішній мир тяжко осягнути, поки крайні групи непримиренно стоятимуть одна проти однієї. Ідейно і організаційно сильний центр є запорукою українського порядку і свободи, двох передумов внутрішнього миру.

Другу доповідь мав ген. шт. ген. П. **Шандрук.** Розгортаючи актуальне питання „Що несе корейська війна", доповідач дав характеристику дотогочасних фронтових дій цієї війни, спровокованої червоним аґресором, і накреслив її далекосяглі політичні наслідки. Вони вимагагають настирливо і від нас упорядкування наших внутрішніх відносин, щоб бути готовим виконати важливі завдання політичної еміґрації.

Третя доповідь проф. М. **Ветухова** відбулася 25 лютого. Вона була присвячена „Проблемі української соборности". Чим частіше при всіх нагодах проголошуємо нашу соборність, тим частіше забуваємо потребу розбудови і утвердження головної підстави тієї соборности: — соборности духа. Мусимо тверезо дивитися дійсності ввічі. Геополітичні і расові, біологічні чинники в нашому історичному розвитку створили в різних умовинах різні питоменності в українському народі. Заперечувати їх, чи не бачити — це не є розумна політична постава. Навпаки, в повній свідомості наявних різноманітностей, які можуть бути основою духового багатства, мусимо знаходити наші спільні риси і на їх основі утверджувати нашу політичну дійсність. Мусимо робити це усупереч намаганням ворогів використовувати ті внутрішні різниці і всім ворожим затіям протиставити одностайний український фронт.

Після всіх доповідей відбувалися живі дискусії, якими проводили проф. Ветухів, полковник Барвінський і проф. Крилов.

В березні, 25, відбудеться чергова доповідь: — „Нас було 45" — це про процес Союзу Визволення України в Києві, який відбувався від 9-го березня до 20-го квітня 1930 року. Її виголосить один із підсудніх у тому процесі проф. К. **Туркало-Фуркаловський.**

Яр. Заремба

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ВЕЧІР В Л. М. КЛЮБІ

Найближчий вечір в Літературно - Мистецькому Клюбі в Клюбі в Ню Йорку, в п'ятницю 23-го березня, буде присвячений Шевченківським Роковинам. Доповідь виголосить Юрій Дивнич, а мистецьке читання творів Поета виконають п-ні Добровольська і Йосип Гірняк. Початок вечора що відбудеться, як звичайно, в приміщеннях Клюбу при 149 2-гій евеню, в год. 7:30 ввечорі.

Нові іміґранти

Українці, що приїзджають стараннями ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Блечфорд" до Ню Йорку дня 23-го березня: Дарнобит Іван, Галина, Степан, Ірина; Фотт Григорій, Софія; Іванюк Гриць; Ящишко Дмитро, Ольга, Люба; Яловичкий Юрій, Анна, Василь; Єстафієв Петро, Дарія, Ольга, Андрій, Лідія; Козлов Микола; Легедза Наталія, Роман; Макар Юрко; Макушевський Степан, Анастазія, Михайло, Анна; Малес Марія, Гусеан; Остапюк Володимир, Евфрозина, Ярослав; Сухарчук Параскевія, Микола, Марія; Ваґлай Олександер, Анна, Тамара, Ярослав, Анатолій; Вовк Василь, Оксана; Белей Михайло Текля; Цудек Франц; Кухта Михайло, Марія, Петро, Ірина; Савицкий Петро, Анастазія; Моцьо Олександер; Зупник Микола, Марія, Дмитро, Володимир; Суп Дмитро, Марія, Ярослав; Височанський Станислава, Галина; Овад Стефанія, Юрій; Романович Борис.

РОЗШУКИ

Пані **НАЗАРУКОВА КОНСТАНТИНА,** або її син **Роман,** зволять подати мені адресу:
MICHAEL HORODYSKY
2108 West 11th St.,
Cleveland 13, Ohio

Пошукую рідну тету **ПАЗЮ** з дому **ГАВРИШКЕВИЧ,** замужну **СОЛЄРЕВИЧ,** зі села Фирлівки, повіт Золочів, що виїхала до Америки ще перед першою війною. Хто про неї знає, або вона сама, прошу писати на адресу:
ANDRIJ KRAWCZUK
79 Sunset Street,
Buffalo 7, N. Y.

Пошукую вуєчного брата **ЙОСИФА ТУРАНСЬКОГО,** син Гринька, родом зі Скоморох, повіт Тернопіль. Має перебувати в Канаді. Прошу зголоситися на адресу:
KATERINA PAPIRNYK
родом Збірак
R. D. 2, Coatesville, Pa.

Пошукую своїх рідних та знайомих односельчан зі села Грабовець, пов. Станиславів, Зах. Україна. Пошукує **МАРІЯ МИКУЛА,** замужна Гуменицька. Прошу голоситися на адресу:
M. HUMENYCKA
Box 111, Stillwater, Okla.

ЗВІТ РЕД. „СВОБОДИ"

(Закінчення зі сторони 1-шої)

можність, не демагогічні твердження і більше чи менше крикливі фрази, але переконливо виявлена воля більшости та повне збереження демократичного правопорядку. З тих міркувань ми підтримуємо Український Державний Центр, з його Українською Національною Радою та Виконним Органом. Ми далекі від того, щоб їх ідеалізувати та вважати завершенням українських можливостей навіть в теперішних обставинах. Навпаки, ми кожночасно підкреслюємо, що цю інституцію ми вважаємо радше першим, хоча й великим кроком до розв'язки складної проблематики української презентації на міжнародному терені, як і легальної точки оперття в суцільних українських визвольних змаганнях..."

„Але, стоячи на такому становищі, ми аж ніяк не нехтуємо факту існування і дії інших визвольних українських сил, що є ще, на жаль, поза УНРадою, зокрема Української Головної Визвольної Ради. Ми рішучо обстоюємо зведення всіх тих сил до спільного знаменника одного Державного Центру на вигнанні, що був би єдиним на міжнародному терені репрезентативним виразником українських змагань, аж доки український нарід сам не матиме можности вільно і по-демократичному забрати в тій справі голос та встановити по своїй вільній волі свою нову законну владу."

Обговоривши подрібно цілий ряд інших проблем Редакції „Свободи", від ідейно-принципових починаючи а на технічних кінчаючи, гол. редактор видвигнув перед Головним Урядом УНСоюзу, як видавцем „Свободи", цілий ряд практичних рекомендацій, від ухвалення і здійснення яких узалежнюється дальший розвиток щоденника. Конкретно він говорив: „Редакція „Свободи", можливо, краще від усіх знає ці її чималі недомагання щоденника під кожним оглядом. Ми хотіли б і можемо їх усунути, але цього вже не можна зробити без найнеобхідніші допомоги. Всі дотеперішні поліпшення в редагуванні щоденника зроблено майже виключно додатковим трудом редакційних сил. Дальший Розвиток „Свободи" вимагає вже додаткових сил і додаткових фондів, що було б цілком логічне після піднесення висоти передплати за „Свободу" на минулій конвенції. Наші рекомендації щодо дальшого розвитку „Свободи" на найближчу мету такі:

1. Дальше поширення кола співробітників, бо тільки це може забезпечити щоденникові постійний доплив всебічних і різноманітних матеріялів.

2. Добір і призначення представників - кореспондентів „Свободи" в поодиноких наших більших громадах, як: Шікаґо, Дітройт, Питсбурґ, Філаделфія, Рачестер та інші, як теж одного кореспондента в Канаді. Їх завданням було б з одного боку репрезентувати „Свободу" в цих громадах, а з другого — забезпечувати редакцію періодично сконденсованими інформаціями про всі прояви місцевого громадського життя, замість дотеперішніх стандартових описів імпрез.

3. Поробити заходи для видавання при „Свободі" окремого літературно-мистецького недільного числа.

4. Обов'язково відновити видавництво книжок при „Свободі", що забезпечувало б щоденник вартісними фейлетонами, які опісля видавалися б окремими книжками та заповнювали дуже велику під цим оглядом прогалину в нашому громадсько-культурному житті. І т. д.

Доціняючи вагу тижневого додатку до „Свободи" в англійській мові, „Юкрейнієн Віклі", звітодавець запропонував Головному Уядові, щоб він вислухав в тій справі окремого звіту редактора тижневика, Степана Шумейка, та приділив цій справі окрему увагу.

Ред. Л. Мишуга закінчив свій звіт подякою українському загалові, зокрема членству УНСоюзу та його Екзекутиві і Головному Урядові за прихильне і в потребах вибачливе відношення та допомогу в нелегкому завданні редагування щоденника в наших обставинах.

ЗАХІДНІ АЛІЯНТИ НЕДОМАГАЮТЬ У ПРОПАГАНДІ

Вашингтон. — Едвард В. Баррет, асистент секретаря стейту, заявив, що Росія й її союзники перевищають вільні країни в веденні пропаганди в цілому світі за опанування ума людини. Водночас сен. Карл. Е. Мундт зажадав, щоб Конгрес покликав до життя незалежну комісію з 12 осіб для студій діяльности Інформаційної Служби Злучених Держав, чи вона робить усе можливе, щоб насвітлити діяльність Америки закордоном. У спільній підкомісії закордонних справ обох конгресових палат для провірки діяльности програми „Голосу Америки, Баррет ствердив, що тепер уже покращали її програми внаслідок вставлення сильніших радієвих висилень і внаслідок перебільшення большевицької пропаганди ненависти до Америки. Така совєтська пропаганда коштує Росію найменше п'ять разів тільки, що коштує Америку пропаганда правди. Тепер іде в Росію голос 70—80 радіовисилень в російській мові щоденно. Там ризикує яких 10,000,000 осіб тюрмою, коли вони прислухуються голосові Америки.

● Пороблено заходи для забезпечення кожної американської дівізії відповідними машинами та зварівцями для виробу мороженого в гарячі літні місяці. „Айс-крім офензива" мала б початися вже в травні.

● Американські власті в Німеччині стверджують, що німецька воєнна індустрія в совєтській зоні вже від деякого часу працює повною парою.

● Разом з паровозом втік в аліянтський сектор Трієсту один югославський залізничник.

Український Солукафільм

Мусимо з прикрістю ствердити, що фільмове мистецтво у нас, з причин усім нам відомих, стоїть дуже позаду. Випродукування фільму потребує великих матеріяльних вкладів, цілої серії фахових мистців і спеціялістів, на що нам майже неможливо спромогтися. Тим більше треба подивляти ті підприємчиві одиниці, що мимо надзвичайних труднощів все таки спромоглися на випродукування українських фільмів і фільмових додатків з культурного життя українців в Канаді і на недавній скитальщині у Европі. На американському і канадійському теренах до цих незвичайно енергійних і підприємчивих одиниць - пропагаторів української справи належить усім нам відомий п. Авраменко, але це не є темою цієї статті. Мова на думці Український Солука-Фільм, який ми мали змогу оглядати недавно в Рочестер, Н. Й., при виповненій по береги залі.

Солука-Фільм постав завдяки подивугідній підприємчивості молодого п. Солуки, який ще на скитальщині взявся за це похвали гідне діло. Не маючи ані фондів, ані технічних приладів, відважився він на крок, який сьогодні провадить до щораз відважніших задумів на канадійському і американському терені, де є великі можливости розвитку фільмового мистецтва. Шкода, що не всі українські осередки в Америці мали змогу бачити цей фільм в останньому місяці, у малому, припадковому турне нашого молодого фільмового фанатика, п. Солуки. Думаю, одначе, що це станеться в скорому часі, бо наш підприємець не задоволиться досі зробленим ділом, а постарається показати свої скромні на його думку осяги, якнайширшому загалові.

Що бачили ми на цьому фільмі?

Оостанні хвилини розвалу Німеччини — прихід так довго очікуваних американських визволителів, яких засипають цвітами, а молоді дівчата поцілунками. — Радісні моменти з недавнього минулого.

Кінець війни, початок скитальщини — а разом початок організації скитальського таборового життя. Ми бачили більші осередки українського життя по таборах, те широке кухонне вікно і черги вимучених облич за таборовою „зупкою" і необираною картоплею. Перед нашими очима пересувалися обличчя грізних нераз, таборових бюрократів. Одною з прекрасних картин,це моменти з пластового життя, спортове життя нашої молоді, яка плекала з великим завзяттям різні ділянки спорту, в чому американські чинники дуже радо допомагали. Врешті Капеля Бандуристів з її тодішним дириґентом п. В. Божиком і мистецьким керівником п. Г. Китастим. Ніжний звук бандур зливається в одне з прекрасними голосами - вибранцями. Це українська пісня заворожує серця всіх, хто її слухає. Вкінці культурне життя українців в Канаді. Прекрасні різдвяні звичаї, з найкращими хорами і дириґентами, відкриття Народного Дому в Торонті та релігійні маніфестації з Пресов. Кир Ізидором Борецьким. Все це тішить нас і бавить наше око. Прекрасні народні строї захоплюють нас своєю грою кольорів, а зразкові народні танки виведені майстром танкового діла п. Авраменком, переносять нас мимоволі ген, за океан — на розлогі степи нашої України, цієї Неньки, що видала таких талановитих синів.

Фільм кінчається, як усе в житті. Велике бажання всіх — дайте нам більше таких фільмів — виховних і корисних! Все громадянство піде напевно назустріч цьому шляхотному ділу, бо розуміє його пропагандивну і моральну вартість під сучасну пору.

К. Цепенда

ЗАСТАНОВЛЯЮТЬСЯ ОСНОВНО НАД ЗАМАХОМ НА ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон. — Тайна Служба — „Сікрет Сервис", — яка становить прибічну сторожу особи президента, надіється „дати повне вияснення" заговору на президента Трумана, виконаного порторіканськими націоналістами 1 листопада 1950 р. Про це повідомив голова Тайної Служби, Ю. Е. Боґман, комісію приділів палати, коли складав зізнання про бюджетові потреби своєї організації на 1952 р. Він говорив про напад на Дім Блера, в якому був убитий один сторож. За це вже є признаний винуватим напасник, Оскар Коллазо. „Одначе ми ще провірюємо багато осіб — членів і приятелів націоналістичної партії з Порто Ріко. Ми знайшли досі досить значучі сліди і треба надіятися, що можна буде дістати певні висліди, щоб можна було виявити повну історію, яка в'яжеться з намаганим замордуванням президента" — заявив Боґман.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

В неділю, 18. березня 1951 р. помер нагло на удар серця, під час співу Сл. Божої, на хорах в тутешній укр. прав. церкві св. Тройці в Ню Кесл, Па., довголітній тутешній дяко-вчитель, народній діяч, піонір тутешньої громади, довголітній член У. Н. Союзу і урядник відділу 74,

ОНУФРІЙ ВЕРЕСЮК.

Покійний походив з Богданівки. пов. Скалат. Прожив 61 років. Полишив у смутку жену Марію, сина Йосифа і три внучки, дочку Теклю Дидьо і одного внука, сестру Марту Зелінську в Ірвінґтон, Н. Дж., і іншу родину тут і в краю.

Похорон відбувся в середу, 21. березня. — В. Н. П.!

ТАРЗАН, ч. 2555. Миротворець.

„Я Тарзан!" — сказав малпочоловік. „Торе, чи ти розумієш мову саґотів?" — „Трошка" — відповів войовник. „Як; що так, Торе й Тар-Ґашу" — сказав Тарзан, „ми завдячуємо собі взаємне життя. Станьмо приятелями".

Подорожуймо і полюймо разом" — сказав Тарзан, відступаючися. „Шість рук не те, що чотири".

„Незабаром упадуть води" — сказав Тор, показуючи на чорні хмари. „Мусимо вийти на височину".